

ДИРЕКТИВА 92/13/ЕЕЗ НА СОВЕТОТ

од 25 февруари 1992 година

за координирање на закони, прописи и административни одредби во врска со примена на прописите на Заедницата за постапките за набавки на субјектите од секторите: водостопанство, енергетика, сообраќај и телекомуникации

СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКИТЕ ЗАЕДНИЦИ,

имајќи го предвид Договорот за основање на Европската економска заедница, а особено член 100а од истиот,

имајќи го предвид предлогот на Комисијата¹,

во соработка со Европскиот парламент²,

имајќи го предвид мислењето на Економско-социјалниот комитет³,

со оглед на тоа што Директивата 90/531/ЕЕЗ на Советот од 17 септември 1990 год. за постапките за набавки на субјектите од секторите: водостопанство, енергетика, сообраќај и телекомуникации⁴ ги пропишува правилата за постапките за набавки со цел да се обезбеди се гарантира дека потенцијалните набавувачи и изведувачи имаат правична можност при обезбедување на доделување на договорите, но не содржи посебни одредби за обезбедување на нивна ефикасна примена;

со оглед на тоа што спогодбите што постојат на национално ниво и на ниво на Заедницата, за обезбедување на нејзина примена, не се секогаш соодветни;

со оглед на тоа што недостатокот од ефикасни правни средства или несоодветноста на постојните правни средства би можело да ги спречи претпријатијата во Заедницата од доставување понуди; при што поради тоа земјите-членки мора да ја подобрат оваа состојба;

со оглед на тоа што Директивата 89/665/ЕЕЗ на Советот од 21 декември 1989 година за координирање на закони, прописи и административни одредби во врска со примената на постапките за ревизија на доделувањата на договори за јавни набавки и јавни работи⁵ се ограничува на постапките за доделување договори во рамките на опсегот на Директивата 71/305/ЕЕЗ на Советот од 26 јули 1971 година за координирање на постапките за

¹ Сл. весник бр. С 216, 31 август 1990 год., стр. 8; и Сл. весник бр. С 179, 10 јули 1991 год., стр. 18.

² Сл. весник бр. С106, 22 април 1991 год., стр. 82; и Сл. весник бр. С 39, 17 февруари 1992 год.

³ Сл. весник бр. С 60, 8 март 1991 год., стр. 16.

⁴ Сл. весник бр. L 297, 29 октомври 1990 год., стр. 1.

⁵ Сл. весник бр. L 395, 30 декември 1989 год., стр. 33.

доделување договори за јавни работи¹, последен пат изменета со Директивата 77/62/ЕЕЗ од 21 декември 1976 година за координирањето на постапките за доделување договори за јавни набавки², последен пат изменета со Директивата 90/531/ЕЕЗ;

со оглед на тоа што воведувањето на набавки во соодветните сектори за конкуренцијата во Заедницата подразбира дека треба да се донесат одредби со кои се обезбедува соодветните постапки за ревизија да бидат достапни за набавувачите и изведувачите во случај на прекршување на соодветното право на Заедницата или националните правила за спроведување на тоа право;

со оглед на тоа што потребно е да се предвиди значајно зголемување на гаранциите за транспарентност и недискриминација; при што да има реални ефекти, треба да располага со ефикасни и брзи правни средства;

со оглед на тоа што треба да се земе во предвид посебниот карактер на определени правни поредоци со кои се овластуваат земјите-членки да избираат помеѓу воведувањето на различни овластувања за органите за ревизија кои имаат еквивалентни дејства;

со оглед на тоа што една од овие можности вклучува овластување за директно интервенирање во постапките за јавни набавки на начувачите, на пример: преку нивно поништување или преку укинување на одлуки или дискриминаторски клаузули во документите или публикациите;

со оглед на тоа што другата можност предвидува овластување за вршење на ефикасен посреден притисок врз начувачите за да ги поправат сите прекршувања или да ги спречат при сторувањето прекршоци, како и да се спречи настанувањето на повреда;

со оглед на тоа што секогаш треба да има можност за барања за обесштетување;

со оглед на тоа кога е направено барање за обесштетување во врска со трошоците за подготовка на понуда или за учествување во постапка за доделување, од лицето кое бара надоместок за неговите трошоци, не се бара да докаже дека договорот би му бил доделен во отсуство на тој прекршок;

со оглед на тоа што начувачите, кои ги почитуваат правилата за набавки, може да го објават тоа преку соодветни средства; при што затоа е потребна проверка на постапките за набавки и начините за извршување направена од независни лица;

со оглед на тоа што, системот за издавање на потврди, дозволува изјавата за правилна примена на правилата за набавки да биде објавена во *Службениот весник на европските заедници*;

со оглед на тоа што начувачите треба да имаат можност да се обратат за помош до системот за издавање потврди, ако го посакуваат тоа; при што земјите-членки треба да им

¹ Сл. весник бр. L 185, 16 август 1971 год., стр. 5.

² Сл. весник бр. L 13, 15 јануари 1977 год., стр. 1.

дадат можност да го направат тоа; при што тие може да го направат тоа или ако самите утврдат систем или ако им дозволат на наредувачите да се обратат за помош од системот за издавање на потврди, утврден од друга земја-членка; при што тие може да ја пренесат задачата за извршување на проверката според системот за издавање на потврди на лица, професии или персоналот на институциите;

со оглед на тоа со што потребната флексибилност при воведување на таков систем се гарантира со пропишување на основни услови за неа во оваа Директива; при што оперативните детали треба да се предвидат во европските стандарди на кои упатува оваа Директива;

со оглед на тоа што земјите-членки може да ги одредат оперативните детали, пред или дополнително, на правилата содржани во европските стандарди;

со оглед на тоа што кога претпријатијата не бараат ревизија, одредени прекршувања не може да бидат поправени, освен ако не е воведен посебен механизам;

со оглед на тоа што, кога Комисијата смета дека е извршено јасно и очигледно прекршување за време на постапката за доделување договор, треба да има можност да ги извести надлежните органи на земјата-членка и на соодветниот наредувач за да се преземат соодветни чекори за брзото исправање на таквото прекршување;

со оглед на тоа што е потребно да се предвиди можност за помирување на ниво на Заедницата за да се овозможи решавање на споровите на мирен начин;

со оглед на тоа што примената на оваа Директива во пракса треба повторно да се разгледа, истовремено со примената на Директивата 90/531/ЕЕЗ, врз основа на информацијата во врска со функционирањето на националните постапки за ревизија кои ја доставуваат земјите-членки;

со оглед на тоа што оваа Директива треба да влезе во сила во исто време кога и Директивата 90/531/ЕЕЗ;

со оглед на тоа што на Кралството Шпанија, Република Грција и Република Португалија им се одобрени соодветни дополнителни периоди за транспонирање на оваа Директива, која ги зема предвид датумите за примена на Директивата 90/531/ЕЕЗ во овие земји,

ЈА ДОНЕСЕ СЛЕДНАВА ДИРЕКТИВА:

ПОГЛАВЈЕ I

Правни средства на национално ниво

Член 1

1. Земјите-членки преземаат неопходни мерки со кои гарантираат дека одлуките донесени од нарачувачот може да бидат ефикасно ревидирани и особено, колку што е можно побрзо во согласност со условите, утврдени во следниве членови, а особено член 2(8), а врз основа на тоа дека таквите одлуки го прекршиле правото на Заедницата на полето на јавните набавки или националните правила со кои се спроведува тоа право, што се однесува до:

(а) постапките за доделување договори опфатени во полето на примена на Директивата 90/531/ЕЕЗ на Советот; и

(б) усогласување со член 3(2)(а) од истата Директива во случај кога оваа одредба се применува за нарачувачите.

2. Земјите-членки гарантираат дека не постои дискриминација помеѓу претпријатијата кои би можеле да поднесат барање за обесштетување во контекст на постапка за доделување договор, како резултат на разликата направена од оваа Директива помеѓу националните правила за спроведување на правото на Заедницата и други национални правила.

3. Земјите-членки гарантираат дека постапките за ревизија се достапни, според детални правила кои земјите-членки може да ги утврдат, најмалку за секое лице кое има или имало интерес од добивање на одреден договор и кое било оштетено или ризикува да биде оштетено од наводно прекршување. Особено, земјите-членки може да бараат лицето кое бара ревизија, да го извести претходно нарачувачот за наводното прекршување и за неговата намера да бара ревизија.

Член 2

1. Земјите-членки обезбедуваат дека мерките, преземени во врска со постапките за ревизија утврдени во член 1, вклучуваат одредба за овластувања:

или

(а) да се преземе, во прва прилика, и со посредство на времени постапки, времени мерки со цел да се поправи наводното прекршување или да се спречи дополнителна повреда на соодветните интереси, вклучително и мерки за поништување или за обезбедување на поништување на постапката за доделување јавни договори или за спроведување на секоја одлука донесена од нарачувачот; и

(б) да се поништи или да се гарантира поништување на незаконски донесената одлука, вклучително и поништувањето на дискриминаторските технички, економски или финансиски спецификации во објавувањето на договорот, периодичното информативно известување, известувањето за постоењето на систем за квалификации, документите за објавување на тендер или во секој друг документ кој се однесува на предметната постапка за доделување договор за јавни набавки;

или

(в) да се преземат, во прва прилика ако е можно, со времени постапки и ако е потребно со завршна постапка по содржината, мерки, различни од оние предвидени во точките (а) и (б) со цел поправање на секое утврдено прекршување и спречување на повреда на засегнатите интереси; особено, издавањето на налог за плаќање одредена сума, во случаи кога прекршувањето не било поправено или спречено.

Земјите-членки може да го направат овој избор или за сите начувачи или за категории на субјекти, одредени врз основа на објективни критериуми, во секој случај кога се зачувува ефикасноста од мерките пропишани со цел да се спречи повреда на засегнатите интереси;

(г) и, во двата горенаведени случаи, да се додели обесштетување на лицата кои биле повредени од прекршувањето.

Кога се бараат обесштетувања врз основа на незаконски донесена одлука, земјите-членки може, во случаи кога нивниот систем на внатрешни закони го бара тоа и предвидува органи, кои имаат потребни овластувања за таа намена, да предвидат мерки дека оспорената одлука прво треба да биде поништена или објавена како незаконска.

2. Овластувањата, утврдени во член 1, може да бидат пренесени на посебни органи, одговорни за различни аспекти на постапката за ревизија.

3. Постапките за ревизија не треба сами по себе да имаат автоматско суспензивно дејство на постапките за доделување договори, на кои се однесуваат.

4. Земјите-членки може да предвидат дека кога решаваат дали да наложат времени мерки, одговорниот орган може да ги земе предвид можните последици од мерките за сите интереси, кои би можеле да бидат повредени, како и јавниот интерес и може да одлучи да не определи такви мерки кога нивните негативни последици би можеле да ја надминат користа од нив. Одлука, да не се одобрат времени мерки нема да биде во спротивност со другите барања од лицето кое ги бара овие мерки.

5. Сумата, која треба да се плати во согласност со став 1(в), мора да биде утврдена во доволно голем размер за да не дозволи начувачот да изврши или да продолжи да врши прекршување. Плаќањето на таа сума може да се утврди да зависи од крајната одлука дека дошло до прекршување.

6. Дејствата од извршувањето на овластувањата од став 1, за договор кој се склучува по неговото доделување, се утврдуваат со националниот закон. Освен тоа, со исклучок кога дадена одлука треба да биде поништена пред доделувањето на обесштетување, земја-членка може да предвиди дека за договор склучен по неговото доделување, овластувањата на органот, одговорен за постапките за ревизија треба да бидат ограничени на доделувањето на обесштетување на секое лице, повредено од прекршување.

7. Кога е направено барање за обесштетување во врска со трошоците за подготовка на понуда или за учество во постапка за доделување јавна набавка, се бара од лицето, кое

доставува барање, само да докаже прекршување на правото на Заедницата на полето на набавки или во националните правила со кои се спроведува тоа право и дека лицето би имало реална можност за добивање на договорот и дека тоа прекршување негативно се одразило врз таквата можност.

8. Земјите-членки обезбедуваат дека одлуките донесени од органи, одговорни за постапките за ревизија, може да бидат ефикасно спроведени.

9. Со оглед на тоа што органите, одговорни за постапките за ревизија немаат судски карактер, треба секогаш да ги наведат причините за нивните одлуки во писмена форма. Освен тоа, во таков случај, треба да биде направена одредба која ги гарантира постапките со кои сите наводно незаконски мерки, донесени од органот за ревизија или наводно секој пропуст при извршување на дадените овластувања, може да биде предмет на судска ревизија или ревизија од друго тело кое е суд или трибунал во однос на член 177 од Договорот за ЕЕЗ и кое е независно како од нарачувачот така и од органот за ревизија.

Членовите на независното тело од првиот став, се именуваат и разрешуваат според истите услови како за членовите на судската власт што се однесува до органот, одговорен за нивно именување, за време на нивниот мандат и нивно разрешување. Најмалку претседателот на овој независен орган треба да има исти законски и стручни квалификации, како членовите на судската власт. Независниот орган донесува одлуки според постапка во којашто двете страни се сослушуваат и овие одлуки треба да бидат правно обврзувачки со средства кои ги одредила секоја земја-членка.

ПОГЛАВЈЕ 2

Издавање потврда

Член 3

Земјите-членки им даваат можност на нарачувачите да се повикаат на системот за издавање потврда во согласност со членовите од 4 до 7.

Член 4

Нарачувачите може периодично да ги разгледуваат своите постапки за доделување договори и начини на извршување, опфатени во полето на примена на Директивата 90/531/ЕЕЗ, за да добијат потврда за тоа дека во тоа време, нивните постапки и начини на извршување се во согласност со правото на Заедницата за доделување договори и националните права со кои се спроведува правото.

Член 5

1. Прегледувачите го известуваат нарачувачот, во писмена форма, за резултатите од нивното прегледување. Пред да ја му издадат на нарачувачот потврдата од член 4, тие се уверуваат дека сите неправилности откриени во постапките за доделување договор на

субјект и начини на извршување биле поправени и биле донесени мерки со кои се гарантира дека овие неправилности нема да се повторат.

2. Нарачувачите кои ја добиле таквата потврда може да ја вклучат следнава изјава во соопштение, објавено во Службениот весник на Европските заедници, согласно членовите од 16 до 18 од Директивата 90/531/ЕЕЗ:

„Нарачувачот, во согласност со Директивата 92/13/ЕЕЗ, добива потврда дека на ден....., неговите постапки за доделување договор и начини за извршување се во согласност со правото на Заедницата и националните правила за спроведување на тоа право.“

Член 6

1. Прегледувачите се независни од нарачувачите и мора да бидат наполно објективни при извршување на нивните должности. Тие нудат соодветни гаранции за соодветните стручни квалификации и искуство.

2. Земјите-членки може да именуваат лица, струки или институции со персонал, кои во смисла на овој акт значат, прегледувачи, за кои сметаат дека ги исполниле барањата од став 1. За тие цели, земјите-членки може да бараат стручни квалификации, најмалку на ниво на диплома за завршено високо образование во однос на Директивата 89/48/ЕЕЗ¹, за кои сметаат дека имаат важност или да предвидат одредени испити за стручна квалификација, организирана или призната од земјата, која нуди такви гаранции.

Член 7

Одредбите од членовите 4, 5 и 6 се сметаат како основни услови за развој на европски стандарди во областа на оценувањето.

ПОГЛАВЈЕ 3

Корективни механизми

Член 8

1. Комисијата може да ги примени постапките, кои се предвидуваат во овој член, кога пред да биде склучен договорот, таа смета дека прецизно и очигледно прекршување на одредбите на Комисијата на полето на јавните набавки било извршено за време на постапката за доделување договор, опфатен со полето на примена на Директивата 90/531/ЕЕЗ или во однос на член 3(2)(а) од истата Директива во случај кога таа одредба се однесува на нарачувачите.

¹ Сл. весник бр. L 19, 24 јануари 1989 год., стр. 16.

2. Комисијата ги известува земјите-членки и начувачот заинтересиран за причините кои довеле до заклучок дека било извршено јасно и очигледно прекршување и бара негова исправка со соодветни мерки.

3. Во рок на 30 дена по добивање на известувањето од став 2, заинтересираните земји-членки доставуваат до Комисијата:

(а) своја потврда дека прекршувањето било исправено; или

(б) оправдана причина зошто не била направена исправка; или

(в) известување, дека постапката за доделување договор е укината или од страна на начувачот, по негова сопствена иницијатива или врз основа на овластувањата, утврдени во член 2(1)(а).

4. Оправдана причина согласно став 3(б) може меѓу другите прашања да се основа на фактот дека наводното прекршување веќе е предмет на судска постапка за ревизија или на ревизија наведена во член 2(9). Во таков случај, земјата-членка ја известува Комисијата за резултатот од овие постапки веднаш штом ќе биде известена.

5. Кога е дадено известување дека постапката за доделување договор за јавни набавки е поништена во согласност со став 3(в), заинтересираната земја-членка ја известува Комисијата кога завршува укинување или кога започнува друга постапка за договор, која во целост или делумно се однесува на истиот предмет. Со таквото ново известување се потврдува дека наводното прекршување е исправено или вклучува оправдана причина за тоа зошто не била направена исправка на прекршувањето.

ПОГЛАВЈЕ 4

Помирување

Член 9

1. Секое лице кое има или имало интерес од добивањето на одреден договор, опфатен во полето на примена на Директивата 90/531/ЕЕЗ и кое, во врска со постапката за доделување на тој договор, смета дека било повредено или ризикува да биде повредено од наводното прекршување на правото на Заедницата на полето на набавки или на националните правила со кои се спроведува тоа право, може да бара примена на постапката за помирување предвидена во членовите 10 и 11.

2. Барањето од став 1 се испраќа, во писмена форма, до Комисијата или до националните органи наведени во Анексот. Овие органи во најкраток можен рок ги испраќаат барањата до Комисијата.

Член 10

1. Кога Комисијата смета, врз основа на барањето од член 9, дека спорот се однесува на правилната примена на правото на Заедницата, таа бара од нарачувачот да изјави дали тој е расположен да учествува во постапка на помирување. Доколку нарачувачот откаже да учествува, Комисијата го известува лицето кое го направило барањето дека постапката не може да биде започната. Доколку нарачувачот се согласи, се применуваат ставовите од 2 до 7.

2. Комисијата предлага, во најкраток можен рок, посредник, избран од списокот на независни лица, акредитирани за оваа цел. Овој список се изготвува од Комисијата, по направените консултации со Советодавниот комитет за јавни договори или во случај на нарачувачи, чии дејности се одредени во член 2(2)(г) од Директивата 90/531/ЕЕЗ, по направените консултации со Советодавниот комитет за јавни набавки во областа на телекомуникациите.

Секоја страна во постапката за помирување изјавува дали го прифаќа посредникот и определува дополнителен посредник. Посредниците може да поканат не повеќе од други две лица како експерти, за да ги советуваат нив во процесот на нивната работа. Страните во постапката за помирување и Комисијата може да го одбијат експертот кој е поканет од посредниците.

3. Посредниците му даваат на лицето кое побарало примена на постапката за помирување, на нарачувачот и на секој друг кандидат или кандидат на тендер кој учествува во важечката постапка за доделување договор, можност да направи презентирање на предметот во усна или писмена форма.

4. Посредниците настојуваат што е можно побрзо да постигнат спогодба помеѓу страните во согласност со правото на Заедницата.

5. Посредниците ја известуваат Комисијата за нивните заклучоци и за секој постигнат резултат.

6. Лицето кое бара примена на постапка за помирување и нарачувачот имаат право да ја прекратат постапката во секое време.

7. Освен ако страните не решат поинаку, лицето кое бара примена на постапката за помирување и нарачувачот ги снесат своите сопствени трошоци. Освен тоа, секој од нив ги сноси половина од трошоците за постапката, со исклучок на трошоците на страните кои интервенираат.

Член 11

1. Кога, во врска со одредена постапка за доделување договор, заинтересирано лице, согласно член 9, различно од лицето кое бара постапка за помирување, поведува судска постапка за ревизија или друга постапка за ревизија во однос на оваа Директива, нарачувачот ги известува посредниците. Истите го известуваат лицето, дека било направено барање за примена на постапката за помирување и го покануваат лицето да

наведе во определен временски рок дали се согласува да учествува во таа постапка. Доколку лицето откаже да учествува, посредниците може да одлучат, постапувајќи, ако е потребно, по пат на мнозинство, да ја прекинат постапката за помирување доколку сметаат дека учеството на ова лице е неопходно за решавање на спорот. Истите ја известуваат Комисијата за одлуката и ги наведуваат причините за тоа.

2. Активноста, преземена во согласност со ова Поглавје не е во спротивност со:

(а) секоја активност, која Комисијата или која било друга земја-членка може да ја преземе согласно членовите 169 или 170 од Договорот или согласно Поглавје 3 од оваа Директива;

(б) правата на лицата кои бараат постапка на помирување, од назначувачот или од секое друго лице.

ПОГЛАВЈЕ 5

Завршни одредби

Член 12

1. Најдоцна во рок четири години по примената на оваа Директива, Комисијата, по направените консултации со Советодавниот комитет за јавни договори, го ревидира начинот по кој одредбите од оваа Директива биле спроведени и особено, употребата на европските стандарди и ако е потребно, прави предлози за изменувања и дополнувања.

2. До 1 март секоја година земјите-членки доставуваат до Комисијата информација за функционирањето на нивните национални постапки за ревизија за време на претходната календарска година. Карактерот на информацијата се одредува од Комисијата по направените консултации со Советодавниот комитет за јавни набавки.

3. Во случај на прашања кои се однесуваат на назначувачи чии активности се утврдени во член 2(2)(г) од Директивата 90/531/ЕЕЗ, Комисијата се консултира и со Советодавниот комитет за набавки во областа на телекомуникациите.

Член 13

1. Земјите-членки преземаат мерки потребни за усогласување со оваа Директива пред 1 јануари 1993 година. Кралството Шпанија ги презема овие мерки најдоцна до 30 јуни 1995 година Република Грција и Република Португалија ги преземаат овие мерки најдоцна до 30 јуни 1997 година. Комисијата веднаш се известува за тоа.

Кога земјите-членки ги донесуваат овие мерки, тие содржат упатување кон оваа Директива или се придружени со такво упатување при нивно официјално објавување. Начините за изработка на такво упатување се утврдува од страна на земјите-членки.

2. Земјите-членки ги применуваат мерките од став 1 во истите рокови (како оние (утврдени во Директивата 90/531/ЕЕЗ).

3. Земјите-членки го доставуваат до Комисијата текстот на главните одредби од домашното право, што тие ги донесуваат во областа што се регулира со оваа Директива.

Член 14

Оваа Директива се однесува на земјите-членки.

Брисел, 25 февруари 1992 год.

За Советот

Претседател

Витор МАРТИНС

АНЕКС

Државни органи, до кои може да се упатат барања за примена на постапката за помирување, од член 9

Белгија

Services du Premier Ministre

Diensten Van de Eerste Minister

Ministère des Affaires économiques

Ministerie van Economische Zaken

Данска

Industri- og Handelsstyrelsen (договори за набавка)

Boligsministeriet (договори за работи)

Германија

Bundesministerium fuer Wirtschaft

Грција

Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας

Υπουργείο Εμπορίου Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χοροτάξιας και Διόσιν Εργον

Шпанија

Ministerio de Economía y Hacienda

Франција

Commission centrale des marchés

Ирска

Department of Finance

Италија

Presidenza del Consiglio dei Ministri Politiche Comunitarie

Луксембург

Ministère des travaux publics

Холандија

Ministerie van Economische Zaken

Португалија

Conselho de mercados de obras publicas e particulares

Обединето Кралство

HM Treasury